Bijlage 1. Investeringen en beoogde resultaten

De aanpak van georganiseerde criminaliteit wordt structureel verstevigd, en dat is hard nodig. Zo hebben het lokale bestuur en het bedrijfsleven ondersteuning nodig om minder kwetsbaar te zijn voor crimineel misbruik, moeten we veel meer aan preventie doen, en moeten alle organisaties in de strafrechtketen, zoals bijvoorbeeld de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) worden versterkt. Deels betekent een investering in het ene, ook een versterking van het andere. Meer politiecapaciteit helpt de lokale driehoek in zijn lokale aanpak van georganiseerde criminaliteit. Met meer agenten in de wijk heeft een jongerenwerker meer om op terug te vallen als een jongere het verkeerde pad dreigt te kiezen.

In deze bijlage zet ik uiteen welke concrete investeringen beoogd zijn[1]. Daarbij ga ik, waar cijfers beschikbaar zijn, in op hoeveel capaciteit er bij afzonderlijke organisaties wordt gerealiseerd of welke programmagelden beschikbaar worden gesteld. Het is belangrijk om op te merken dat deze cijfers slechts een beperkt beeld schetsen. Ze geven geen beeld van de *totale* capaciteit die beschikbaar is bij een organisatie voor de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Ook heeft een capaciteitsuitbreiding in de ene organisatie een groter effect op de uitvoering van hun taken dan in een andere organisatie. Zo zien bijvoorbeeld extra agenten of extra analisten bij de Regionale Informatie en Expertisecentra (RIEC's) er in fte hetzelfde uit, maar heel anders in de context van de grootte van de organisatie en de breedte van hun taken. De inzet van organisaties wordt, behalve met fte, ook versterkt met inzet van technologie en innovaties. Ontwikkelingen in de opgave of in de omgeving kunnen ertoe leiden dat er andere keuzes moeten worden gemaakt in de verdeling tussen capaciteit en andere middelen. Krapte op de arbeidsmarkt kan bijvoorbeeld een reden zijn om eerst in te zetten op het ontwikkelen van nieuwe technologie. En als criminelen hun werkwijze aanpassen, kan dat reden zijn om capaciteit anders in te zetten. De aanpak van georganiseerde criminaliteit moet dus dynamisch, innovatief en wendbaar zijn. Daarom wordt bij de inzet van middelen ook gelet op het behoud van flexibiliteit en wendbaarheid van de organisaties. Dat betekent ook dat een andere wijze van sturing nodig is, namelijk meer op effecten dan op input. Bij de verdeling van de structurele middelen is daarom niet begonnen bij hoeveel extra mensen erbij komen bij de verschillende organisaties, maar bij de gewenste resultaten.[2] Vanaf daar kan vervolgens worden terug geredeneerd: wat is er nodig om te komen tot het gewenste resultaat?

In oktober 2021 bent u op hoofdlijnen geïnformeerd over de toedeling van de zogeheten Prinsjesdaggelden voor de aanpak van ondermijning[3]. Die toedeling was opgebouwd langs drie pijlers: *weerbare samenleving en economie*, *versterking integrale handhaving en strafrechtketen* en *bescherming en veiligheid*. Omwille van herkenbaarheid hanteer ik die driedeling ook in onderstaande overzicht van investeringen en beoogde resultaten.[4] Daarbij merk ik op dat mijn aanpak van voorkomen, beschermen, aanpakken en doorbreken van het criminele verdienmodel weliswaar een iets andere indeling kent, maar goed ondersteund wordt door deze drie pijlers. Zo vallen voorkomen en doorbreken van het verdienmodel binnen de pijler weerbare samenleving en economie. De versterking van integrale handhaving en strafrechtketen heeft als doel de basis voor aanpakken te versterken. En de investeringen in bescherming en veiligheid zorgen ervoor dat mensen in de frontlinie zich beter beschermd weten.

Op dit moment werken we de verdeling van de structurele middelen verder uit, in nauwe samenwerking met de betrokken partners. Ik zal uw Kamer daarover na de zomer nader informeren. Dan volgt ook het kader 'Beleidskeuzes Uitgelegd' met de nadere onderbouwing op de doeltreffendheid, doelmatigheid en de evaluatie.

<u>Pijler 1. Weerbare samenleving en economie (€ 205 mln.)</u>

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 35 925, nr. 53

[2] Zie ook Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 33 173, nr. 22

[3] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 29 911, nr. 329

[4] In deze bijlage worden de bedragen afgerond in miljoen euro, tenzij het bedrag lager of gelijk is aan € 0,5 mln. Het kan daardoor zo zijn dat de bedragen niet optellen tot het totaal per pijler.

Preventie met gezag: Voorkomen van jonge aanwas & versterking justitiële functie in de wijk (€ 82 mln.)
Voor preventie met gezag is structureel € 82 mln. beschikbaar. Om te voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden, bieden we hen in kwetsbare wijken meer perspectief met behulp van onder andere sociale (gedrags-)interventies, opleiding en toeleiding naar werk. Naast kansen bieden, is het belangrijk ook grenzen te stellen. Door te investeren in meer zichtbaar formeel gezag in kwetsbare wijken en afspraken met justitiële organisaties in de wijk, is er een duidelijke stok achter de deur die leidt tot preventie met gezag. Ik start met een wijkgerichte aanpak in 16 gebieden waar de problematiek het grootst is. Hierbij sluit ik aan bij de geprioriteerde gebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Later volgen er meer wijken, die worden gefinancierd uit het programma Preventie met Gezag én uit de middelen voor criminaliteitspreventie uit het coalitieakkoord. Op dit moment worden de lokale plannen in samenspraak met betrokken gemeenten verder uitgewerkt. Uitgangspunt is dat de lokale context bepalend is voor de maatregelen die worden ingezet. In de ene wijk kan er vooral behoefte zijn aan begeleiding naar werk, terwijl in een andere wijk inzet van wijkrechtspraak een groot verschil kan maken. Bij het ontwikkelen van de wijkgerichte aanpak wordt gebruik gemaakt van de ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan in de 8 gemeenten die in 2020 incidentele middelen hebben gekregen voor de aanpak. In die wijken zijn interventies ontwikkeld en getoetst in de praktijk, zodat bekend is wat werkt en wat niet.
Voor het preventieve deel van de aanpak zijn richtbedragen meegegeven van ongeveer € 1 mln. per wijk per jaar, en voor de G4 een richtbedrag van ca € 3 mln. per jaar omdat de problematiek daar relatief nog zwaarder is en vaak grote uitstralingseffecten heeft naar andere wijken. De genoemde bedragen geven slechts een indicatie. De bedragen per wijk zijn afhankelijk van de lokale behoefte en worden gebaseerd op integrale lokale plannen. Binnen die lokale plannen worden ook maatregelen ter versterking van de justitiële functie in de wijk opgenomen. Omdat de maatregelen door partners op lokaal niveau worden bepaald, is op dit moment niet aan te geven hoeveel capaciteit er, binnen welke organisatie, beschikbaar zal komen.

Aanpak grote logistieke knooppunten (€ 24 mln.)
Om drugssmokkel via mainports en andere grote logistieke knooppunten tegen te gaan, wordt intensief samengewerkt door onder meer gemeenten, de Douane, de politie, de Koninklijke Marechaussee, het OM, de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), de Belastingdienst, de RIEC's en private partners.[5] Om de gezamenlijk aanpak vorm te geven, is eerst in beeld gebracht welke kwetsbaarheden moeten worden opgelost. Vervolgens is gezocht naar oplossingen en worden deze nu ingezet en uitgewerkt. Voor een aantal kwetsbaarheden zijn al maatregelen ontwikkeld en is het van belang dat de knooppunten nu actie kunnen nemen. Daarom is voor 2022 al een besluit genomen over de verdeling van de in dit jaar beschikbare €13 mln. Hiervan gaat € 5 mln. naar de aanpak in de haven van Rotterdam, € 3 mln. naar de aanpak op luchthaven Schiphol, € 3 mln. naar de aanpak in het havengebied Zeeland/West-Brabant, € 2 mln. naar de aanpak in het Noordzeekanaalgebied/de haven van Amsterdam en € 0,5 mln. naar de aanpak op de bloemenveilingen. Met deze middelen worden onder meer cameranetwerken aangelegd, vindt (verdere) implementatie van biometrische toegangscontrole plaats en worden er weerbaarheidstrainingen voor havenmedewerkers gegeven.
De middellange termijn besteding van de structurele middelen wordt uitgewerkt in een plan van aanpak, dat in het najaar aan uw Kamer wordt aangeboden. Het plan van aanpak zal bestaan uit een mix aan maatregelen, waaronder investeringen in technologie, barrières, capaciteit, fysieke maatregelen, weerbaarheid van personeel en versteviging van de samenwerking met internationale partners.

Criminele geldstromen (€ 25 mln.)
Voor de aanpak criminele geldstromen is in nauwe samenwerking met de partners uit de strafrechtketen in het Coördinerend Beraad Afpakketen een pakket aan maatregelen samengesteld ter hoogte van € 25 mln. per jaar. Daaronder vallen onder meer de benodigde middelen voor de uitvoeringskosten van (beoogde) wetgeving op de aanpak van het criminele verdienmodel.

[5] Voor de Douane, de FIOD en de Koninklijke Marechaussee is voor de aanpak mainports geld opgenomen binnen de post Bijzondere Opsporingsdiensten.

Daarnaast wordt geïnvesteerd in capaciteit en technologie. Zie ook het 'Plan van aanpak criminele geldstromen' in bijlage 2.

Regionale versterkingen (€ 50 mln.)
Internationale drugshandel slaat neer in onze regio's en gemeenten. Om de aantrekkelijkheid van Nederland voor criminelen echt terug te dringen zet ik structureel middelen in voor regionale versterking. Ik investeer in de versterking van het RIEC/LIEC-stelsel. In de eerste plaats in vaste capaciteit van de RIEC's en daarmee de borging van de beschikbare expertise. Er wordt geïnvesteerd in het informatiesysteem van de RIEC-partners, zodat binnen de kaders voor informatiebeveiliging en privacy op toekomstbestendige wijze de informatie-uitwisseling en effectieve samenwerking tussen partners gefaciliteerd wordt. Daarnaast krijgen de regio's structureel geld (€ 30 mln.), onder meer om de uitvoeringskracht te versterken, bijvoorbeeld om drugssmokkel via zeehavens, vliegvelden en pleziervaartuigen terug te dringen. Of om in het buitengebied de weerbaarheid van boeren te vergroten tegen het gebruik van hun schuren en terreinen voor drugslabs of hennepkwekerijen. De middelen zijn over de tien regio's verdeeld, waarbij een basisbedrag per regio beschikbaar is, en een 'plus' op basis van de eerdere verdeling van de gelden vanuit het Ondermijningsfonds. Na twee jaar wordt dit herijkt. De Platforms Veilig Ondernemen (PVO), waarin publieke en private partijen nauw samenwerken aan een veilig ondernemingsklimaat, worden ook flink verstevigd met meer uitvoeringscapaciteit en landelijke ondersteuning. De invulling van de PVO-jaarwerkplannen wordt door de regio's zelf verder uitgewerkt.

Terugdringen drugsgebruik & handhaving NPS en lachgas (€ 20 mln.)
De wettelijke verboden op Nieuwe Psychoactieve Stoffen en lachgas zijn in voorbereiding. De uitvoeringskosten die met deze verboden gepaard gaan, zijn maar voor een beperkt deel verbonden aan (extra) capaciteit. Voor lachgas bijvoorbeeld worden de uitvoeringskosten voor een groot deel bepaald door kosten die gepaard gaan met het veilig vervoeren en opslaan van inbeslaggenomen lachgas.

Versterking internationale aanpak (€ 4 mln.)
De internationale aanpak focust zich op het weerbaarder maken van logistieke knooppunten en processen, de aanpak van criminele geldstromen, samenwerking met bron- en transitlanden ten behoeve van het terugdringen van drugshandel en het effectief omgaan met technologie en innovatie voor de versterking van operationele samenwerking. Met de structurele financiering van € 4 mln. per jaar versterken we onze internationale aanpak onder meer door het netwerk van verbindingsofficieren in aandachtslanden uit te breiden. Daarnaast zal met deze financiering de capaciteit van enkele partnerorganisaties worden uitgebreid, die specifiek wordt ingezet ten behoeve van de internationale aanpak. Er wordt ook gewerkt aan een internationaal samenwerkingsplatform voor het versterken van weerbaarheid van logistieke knooppunten en processen en implementatie van internationale wetgeving.

<u>Pijler 2. Versterking integrale handhaving en strafrechtketen (€ 162 mln.)</u>

Politie (€ 60 mln.)
Door de investeringen in de aanpak van ondermijning wordt bij de politie stapsgewijs de capaciteit (fte's) structureel versterkt. Dit wordt in samenhang bezien met de extra middelen voor veiligheid, voortkomend uit de motie Hermans-Heerma[6]. Eerder is uw Kamer geïnformeerd langs welke hoofdlijnen de onderverdeling van de extra middelen is opgezet[7]. Hierbij is gekeken naar de prioriteiten uit het Position Paper politie.

Vanuit de middelen voor ondermijning zal de capaciteit worden versterkt op moderne technologie, waarvoor 120 fte is beoogd. Dit zal gaan om een structureel bedrag van € 60 mln. waarmee o.a. het vermogen van de politie om hun interceptiecapaciteit voor te bereiden op 5G wordt geborgd. Ook wordt hiermee de uitbreiding van de politiecapaciteit op het gebied van AI/ Data science, waaronder uitbreiding van het Nationaal Politielab AI, geborgd. Daarnaast zal de politie bijdragen aan de volgende thema's:

[6] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 35925, nr. 15
[7] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 329

- Forensische opsporing
- Preventie met gezag
- Bewaken & beveiligen
- Handhaving verboden NPS en lachgas
- Aanpak logistieke knooppunten

De extra middelen voor veiligheid uit de motie Hermans-Heerma[8] gaan overwegend naar politiecapaciteit: hiermee wordt o.a. de formatie uitgebreid zodat de inzet van politie in de wijk en op zeden wordt versterkt. Bij de uitwerking wordt ook rekening gehouden met keteneffecten.

Versterking strafrechtketen (€ 29 mln.)
Voor de versterking van de strafrechtketen is € 29 mln. beschikbaar. Dit betreft € 8 mln. voor het OM, € 8 mln. voor de Rechtspraak, € 0,4 mln. voor de Hoge Raad, € 9 mln. voor de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en € 4 mln. voor Reclassering Nederland. De verwachting is dat een groot deel van deze gelden benut wordt voor uitbreiding van capaciteit. Iedere penitentiaire inrichting krijgt een bureau inlichtingen en veiligheid (BIV) waarmee de informatiepositie van inrichtingen wordt versterkt in de aanpak tegen voortgezet crimineel handelen tijdens detentie. Daarnaast krijgt DJI dankzij deze middelen meer Afdelingen met Intensief Toezicht (AIT). De AIT is kleinschaliger dan reguliere afdelingen en bedoeld voor gedetineerden met een verhoogd risico dat zij hun criminele activiteiten tijdens detentie voortzetten. Intensief toezicht houdt in dat contacten met de buitenwereld intensief worden gemonitord en dat gedetineerden zo min mogelijk in aanraking komen met gedetineerden van andere afdeling, bijvoorbeeld doordat zij een apart dagprogramma volgen. De verdere uitwerking hiervan is in volle gang en hangt samen met de versterking van de strafrechtketen, zoals aangekondigd in het Regeerakkoord.

Forensische opsporing (€ 30 mln.)
Eind 2018 is een visie op forensisch onderzoek ten behoeve van de strafrechtketen opgesteld[9]. Deze visie geeft de richting aan waarin het forensisch werkveld zich zal ontwikkelen. Het totale aanbod van forensisch onderzoek wordt verdeeld tussen het Nederlands Forensisch Instituut (NFI), politie- en private laboratoria. De verdeling moet leiden tot optimaal resultaat voor de keten en goede borging van de onderzoekskwaliteit en capaciteit voor de toekomst. De voorgestelde ontwikkelingen in het forensisch werkveld leiden door meer gebruik te maken van private- en politielaboratoria (en deze laboratoria structureel te borgen) en door intensieve en ketenbrede samenwerking (onder andere) tot meer capaciteit voor forensisch onderzoek, snellere beschikbaarheid van onderzoeksresultaten en meer duiding van deze onderzoeksresultaten. Dit levert een belangrijke bijdrage aan de opsporing- en vervolging van ondermijnende criminaliteit. Om de ambities uit de visie uit te voeren zijn investeringen in de forensische opsporing nodig. Deze investeringen worden gedaan uit de middelen die voor de forensische opsporing beschikbaar zijn gesteld in het brede offensief tegen ondermijnende criminaliteit (structureel € 30 mln. euro). De investeringen vinden in de kern plaats door te investeren in publiek-private samenwerking en de capaciteit van forensisch onderzoek voor een aantal onderzoeksgebieden te vergroten en onderzoeken te versnellen. Om succesvol de capaciteit van forensisch onderzoek te vergroten moet ook worden geïnvesteerd in randvoorwaarden en het optimaliseren van (de sturing in) de forensische keten.
In 2022 is € 11 mln. beschikbaar en worden investeringen gedaan in DNA-onderzoek in private labs, waaronder in een publiek-private samenwerking met de politie, in forensisch digitaal onderzoek bij het NFI en in de randvoorwaarden en het optimaliseren van de samenwerking in de keten. De structurele reeks vanaf 2023 wordt door de betrokken partnerorganisaties nog verder uitgewerkt.

Bijzondere opsporingsdiensten (€ 40 mln)
Voor de post bijzondere opsporingsdiensten is € 40 mln. beschikbaar. Voor deze middelen wordt extra capaciteit wordt geworven bij de Belastingdienst € 6 mln., de Douane € 8 mln., de Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) € 2 mln., de Koninklijke Marechaussee € 8 mln., het NFI € 3 mln., het Bureau Financieel Toezicht (BFT) € 1 mln. en het Bureau Toezicht Wet ter

[8] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 35925, nr. 15
[9] Bijlage bij Tweede Kamer, vergaderjaar 2018-2019, 29628, nr. 819

voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Bureau Toezicht Wwft) € 1 mln. Ook FIOD zal investeren in de uitbreiding van capaciteit, ten behoeve van o.a. het terugdringen van criminele geldstromen, de aanpak logistieke knooppunten en internationale samenwerking. Hiervoor is € 12 mln. beschikbaar. Hiermee wordt tevens uitvoering gegeven aan de motie van Van Haga en Ephraim, waarin wordt verzocht tot capaciteitsuitbreiding bij de FIU-Nederland.[10]

Pijler 3. Bescherming & veiligheid (€ 67 mln.)

Veiligheids- en weerbaarheidsmaatregelen: (€ 27 mln.)
Voor mensen die in de frontlinie van de aanpak van ondermijning staan, investeren we in hun bescherming en veiligheid. Het OM en de Rechtspraak investeren ieder € 5 mln. in maatregelen ten behoeve van de veiligheid en weerbaarheid van hun personeel. Juridische dienstverleners krijgen een bijdrage van € 2 mln. voor veiligheids- en weerbaarheidsmaatregelen. En bij de DJI wordt € 15 mln. geïnvesteerd in o.a. beveiligd vervoer en beveiliging van hoogrisico inrichtingen. Het gaat hierbij meer om fysieke maatregelen dan extra capaciteit.

Bestuurlijke weerbaarheid (€ 10 mln.)
Voor het versterken van bestuurlijke weerbaarheid is structureel jaarlijks € 10 mln. beschikbaar. Daarbinnen valt ook het versterken van de informatiepositie van gemeenten voor de aanpak van ondermijning door het continueren en verbreden van de City Deal Zicht op Ondermijning. Dat geeft de mogelijkheid de reeds bestaande aanpak hierop voort te zetten en te vernieuwen. Het hoofddoel is in eerste instantie de verhoging van de weerbaarheid en veerkracht van decentrale politieke ambtsdragers en de brede gemeentelijke organisatie tegen ondermijnende invloeden en andere vormen van oneigenlijke druk die het functioneren van het openbaar bestuur en de besluitvorming onder druk kunnen zetten. Er wordt ingezet op het bestrijden van intimidatie, bedreiging, agressie en andere vormen van ondermijnende invloeden. Daarmee verhogen we de betrouwbaarheid en het goed functioneren van het openbaar bestuur. Deze plannen worden onder regie van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in nauwe samenwerking met, onder andere, het ministerie van Justitie en Veiligheid, gemeenten, provincies en beroeps- en belangenverenigingen van politieke ambtsdragers en gemeentesecretarissen verder uitgewerkt, waarbij de verwachting is dat de implicaties voor capaciteit beperkt zullen zijn. De investeringen richten zich in eerste instantie op gemeenten, waarbij de andere overheidslagen nauw betrokken zullen worden en kunnen profiteren van de ontwikkelde diensten, ervaringen en maatregelen.

Capaciteit voor bewaken & beveiligen (€ 30 mln.)
Uw Kamer heeft op 12 november 2021[11] de inhoudelijke reactie op het rapport van de Commissie Bos ten behoeve van een toekomstbestendig stelsel bewaken en beveiligen ontvangen. De Commissie stelt dat het stelsel bewaken en beveiligen in zijn algemeenheid logisch en goed onderbouwd is ingericht, maar onvoldoende is toegerust om de huidige en toekomstige dreigingen het hoofd te bieden. Daarnaast constateert de Commissie dat het aannemelijk is dat het aantal personen en objecten dat langdurig bewaakt en beveiligd moet worden, zal toenemen. De verharding van de georganiseerde criminaliteit is daarvan een belangrijke oorzaak.
Uw Kamer is op 14 april jl.[12] nader geïnformeerd over de voortgang van de versterking van het stelsel bewaken en beveiligen, volgend uit de aanbevelingen van de Commissie Bos en de eerdere investeringen in capaciteit en kwaliteit, waarvoor vanaf 2021 in totaal €51 mln. beschikbaar is voor Politie, de Koninklijke Mareschaussee, het OM en de NCTV. Uw Kamer is per brief van 8 februari 2021[13] geïnformeerd over de concrete onderdelen en aanvullende operationele capaciteit waaruit deze versterking van ruim 300 fte bestaat. Bovenop deze toegekende middelen is vanaf 2022 een bedrag oplopend tot € 30 mln. in 2025 extra vrijgemaakt voor een capaciteitsimpuls voor de uitvoering van beveiligingsmaatregelen in het hoogste weerstandsniveau. De wijze van verdeling tussen en besteding door de Politie en de Koninklijke Marechaussee wordt op dit moment nader uitgewerkt. De realisatie van deze gespecialiseerde capaciteit zal vanwege werving, selectie en opleiding een opbouw in aantal en tijd kennen. De realiteit is dat dit alles nog niet voldoende is

[10] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 31 477, nr. 71
[11] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 336
[12] Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 29911, nr. 347
[13] Tweede Kamer, vergaderjaar 2020-2021, 29911, nr. 300

om de toenemende druk op het stelsel te verlichten. Daarom bezie ik nadere voorstellen voor versterking.